AQUALYSIS
waterlaboratorium

Programma-begroting 2024

Meerjarenraming 2025-2027

Zwolle, april 2023

Inhoud

1. Inleiding 3

2. AQUALYSIS, voor haar waterschappen 4

3. Ontwikkelingen in de omgeving 7

4. Operationele doelen in het jaar 2024 8

5. Meetvraag productie 2024-2027 12
   5.1 Meetvraag 2024 12
   5.2 Meetvraag 2024-2027 12
   5.3 Effect van de productieverwachtingen 12

6. Samenvatting van de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027 14
   6.1 Financiële beheersing 16

7. Programmabegroting 2024: laboratorium activiteiten 17
   7.1 Toelichting op de programmabegroting 18

8. Kostentoerekening en de bijdrageregeling 20

9. Wettelijke paragrafen 21

10. Risicomanagement 25
   10.1 Risico's m.b.t. bestuurlijke aspecten 25
   10.2 Risico's m.b.t. organisatorische aspecten 25
   10.3 Risico's m.b.t. personele aspecten 27

Bijlagen 28
Bijlage 1: Projectbegroting COVID-19 29
Bijlage 2: Bijdrage per waterschap 30

Monsterpunt Heelsumse Beek, Foto Juriaan Moonen

1. Inleiding

Deze begroting geeft de planvorming en de financiële uitwerking weer van het programma van Aqualysis voor 2024. De basis van dit begrotingsdocument is opgesteld in maart 2023.

De kaders voor het programmajaar 2024 liggen vast in de Kadernota 2024, die in de bestuursvergadering van 20 februari 2023 is besproken en vastgesteld.

Leeswijzer

Hoofdstuk twee beschrijft de (nieuwe) strategische koers en de taken van Aqualysis. Hoofdstuk drie schetst de ontwikkelingen waarop Aqualysis zich dient voor te bereiden. In hoofdstuk vier staan de beoogde operationele doelen 2024. De verwachte productieomvang is in hoofdstuk vijf opgenomen. Hoofdstuk zes behandelt de programmabegroting 2024 en de samenvatting en meerjarenraming 2025-2027. Hoofdstuk zeven beschrijft de details inzake de begroting 2024. Hoofdstuk acht gaat over verrekening van de kosten. Hoofdstuk negen en tien omschrijven de wettelijke paragrafen en hoe om te gaan met risicomanagement. Bijlage 1 rapporteert de projectbegroting bemonstering COVID-19. Bijlage 2 beschrijft de te verwachten verrekening per waterschap. Bijlage 3 geeft een verkorte weergave van de operationele doelen.

Tijdpad en activiteiten

De begrotingsbehandeling loopt via een bekend tijdspad. De planning is conform de bestuurlijke kalender en ziet er als volgt uit:

30 maart 2023	22 april 2023	mei-juni 2023	6 juli 2023	7 september 2023
Behandeling in het Aqualysis opdrachtgevers overleg	Behandeling en vrijgeven door het Aqualysis-bestuur	Zienswijze-periode waterschappen	Ontwerp-begroting en zienswijzen in het Aqualysis opdrachtgevers-overleg	Vaststellen door het Aqualysis bestuur

2. Aqualysis, voor haar waterschappen

Aqualysis, helder in wateronderzoek

Aqualysis is een geaccrediteerd laboratorium dat gespecialiseerd is in het uitvoeren van opdrachten ten dienste van de waterschappen. Het laboratorium is toegerust met moderne analysetechnieken. Monsterneming, gericht klantcontact, chemische analyses en biologische onderzoeken vormen de expertise van de organisatie. Professioneel, innovatief en dienstverlenend zijn de kwaliteiten die bij Aqualysis passen. Door korte lijnen geeft Aqualysis snel de juiste informatie en klantgericht advies.

Voor de waterschappen is het van groot belang laboratoriumkennis, noodzakelijk voor het uitvoeren van één van haar primaire taken (het waterkwaliteitsbeheer), in eigen beheer te hebben. Het gaat tenslotte om volksgezondheid en milieu. Aqualysis heeft met haar takenpakket de volledige focus op de taken van het waterschap, ook met de grootste spoed als daarom wordt gevraagd. Aqualysis voert niet alleen datgene uit wat er wordt gevraagd, maar doet vooral wat wordt verwacht. Aqualysis kan met haar integrale dienstverlening voor de waterschappen concurrentie qua prijs-kwaliteitverhouding met de markt aan.

De ambitie van Aqualysis in de planperiode 2023-2027

Aqualysis verwoordt haar nieuwe focus in een krachtige ambitie. Deze ambitie is als rode draad bij de uitlijning van de gewenste organisatie-inrichting en bij de uitwerking naar operationele doelen zichtbaar. De eerste twee jaar van de planperiode staat in het teken van “de basis op orde krijgen”. Om haar ambitie te bereiken, gebruikt Aqualysis gedurende de planperiode 2023-2027 onderstaande slogan:

“In 2027 is Aqualysis de logische partner van de waterschappen voor het meten van de waterkwaliteit. Onze opdrachtgevers mogen vertrouwen op continuïteit en kwalitatief hoogwaardige data en advies”

De doorontwikkeling vanuit een nieuwe strategie

Aqualysis ontwikkelde vanaf haar ontstaan in 2014 een sterke operationele kracht in het chemische en biologische analysewerk. Ook de activiteiten monsterneming zijn kwalitatief goed ontwikkeld.

Aqualysis is echter op dit moment nog onvoldoende voorbereid op de veranderende wereld om haar heen. Er is namelijk meer vraag naar inhoudelijke interactie en advisering met de opdrachtgevers over het meten van de waterkwaliteit. Ook nieuwe onderzoeksmethoden worden in een rap tempo ontwikkeld. De waterschappen voorzien een toename in de belangstelling van feiten over de waterkwaliteit. Aqualysis bereidt zich voor op deze drie dimensies. Aqualysis verkent de snelheid van de verandering in de behoeften en richt hierop gebaseerd een nieuwe flexibele organisatievorm in. De wens is dat elk operationeel team zelfstandig binnen de Aqualysis organisatie meebeweegt met de toekomstige vraagontwikkeling en daarmee (ook) anticipeert op de ontwikkelingen van de omgeving.

In de begroting 2024 wordt rekening gehouden met verkennen, hetgeen eenmalige kosten veroorzaakt, en een ingroeimodel voor nieuwe vaste (organisatie)structuren.

Klant- en toekomstgericht

Aqualysis is medebepalend voor het beeld van de Nederlandse water(schap)laboratoria. Zij is een goede netwerker, heeft zitting in diverse landelijke werkgroepen en oefent hierdoor invloed uit op de inhoud van diverse nationale en internationale (analyse) normen. Binnen Aqualysis is veel vakkennis aanwezig waarmee klantgericht advies wordt gegeven. Aqualysis laat haar dienstverlening hiermee aansluiten op de ontwikkelingen van de vijf waterschappen.

Aqualysis wordt meer en meer een kenniscentrum voor (potentiële) opdrachtgevers en profileert zich ook als zodanig in diverse werkgroepen en netwerkbijeenkomsten. Hiervoor benadert Aqualysis de (water)markt actief. Aqualysis verricht ook werk voor derden. In de meeste gevallen betreffen dat partners van de waterschappen zoals gemeenten, provincies en bedrijven. Aqualysis houdt haar focus op de vijf waterschappen.

De werkzaamheden van het laboratorium worden afgestemd op de vraag van de opdrachtgevers. Vooralsnog zijn de belangrijkste kerntaken: monsterneming, analyses en datalevering. Deze taken kunnen gekoppeld worden aan toetsing en advies, afhankelijk van de wens van de opdrachtgever. Klantenservice is altijd bereikbaar en bemenst met kwalitatief goed opgeleide medewerkers die in staat zijn klantvragen te beantwoorden, dan wel naar de juiste personen door te verwijzen. Waar nodig en mogelijk worden klantvragen vertaald in concrete opdrachten voor het laboratorium. Door vraagarticulatie komt het samenspel van vraag en aanbod tot stand. Er zijn structurele uitvoeringsoverleggen met de waterschappen. Hier wordt continu informatie met elkaar gedeeld over de (on)mogelijkheden van analysemethoden.

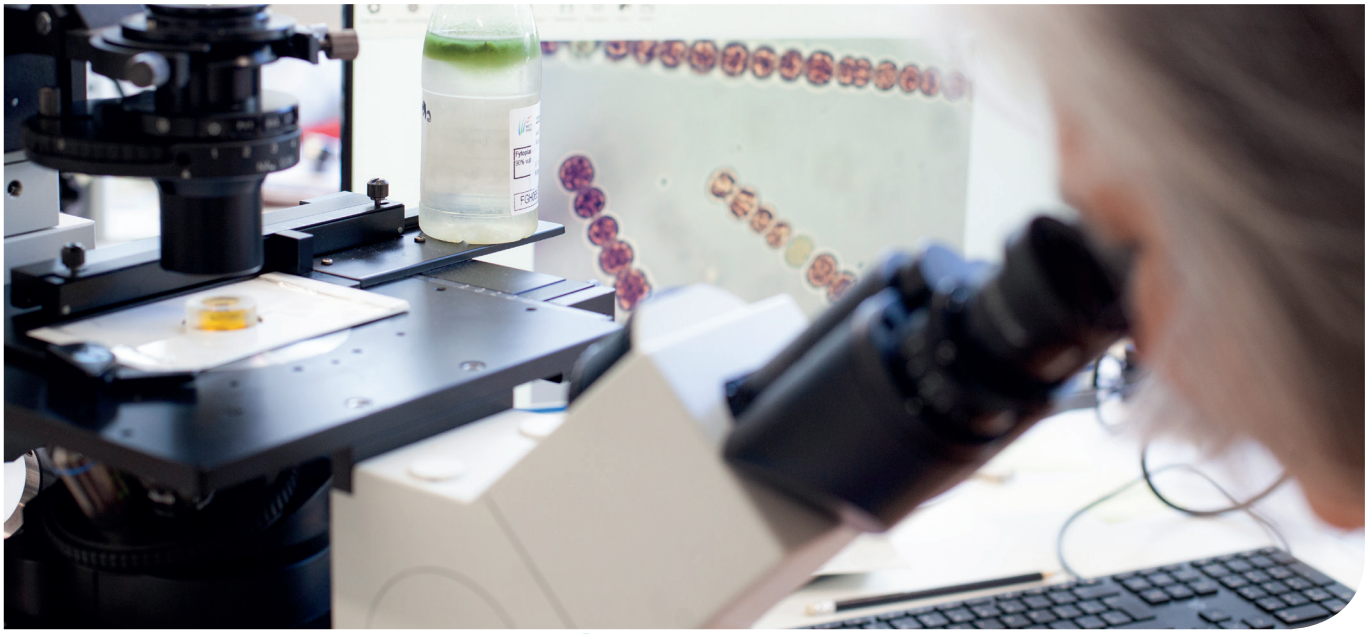
Ontwikkelen

Aqualysis blijft voortdurend op de hoogte van ontwikkelingen en trends binnen het vakgebied. Er worden investeringen gedaan op het gebied van analysemethoden, apparatuur en verdergaande automatisering. Aqualysis is in staat een breed onderzoekpakket aan te bieden. De bestaande accreditatie wordt op relevante onderdelen uitgebreid met accreditatie voor hydrobiologie. Aqualysis stelt zich steeds op de hoogte van de nieuwste technieken en gaat daarover in gesprek om in te spelen op wensen van de opdrachtgevers. Het toekomstig inzetten van nieuwe technieken is een belangrijke uitkomst uit de strategische verkenning (2022).

Ter illustratie enkele voorbeelden:
- DNA gerelateerde technieken (eDNA/qPCR)
- Bioassays (chemisch onderzoek)
- Non-target screening
- On-site & real-time (sensor)meting

Naast de onderzoeksmethoden zijn er ontwikkelingen gaande op het gebied van waterbodemkwaliteit, grondwaterkwaliteit en waterkwantiteit. Ook deze worden door Aqualysis nauwlettend gevolgd en leiden waar mogelijk tot samenwerking.

Aqualysis is op de hoogte van wet- en regelgeving, vertaalt wensen van de klant naar opdrachten en is in staat binnen de gestelde termijn resultaat te leveren. Aqualysis is een belangrijke vraagbaak voor de opdrachtgevers en bij calamiteiten wordt contact met Aqualysis gezocht. Kennis op het gebied van het werk van de waterschappen is een pre en dit wordt als zodanig geprofileerd. Deze kennis dient actueel te zijn, nauwe contacten en regelmatig overleg borgen de kennisoverdracht.

Aqualysis blijft investeren in mensen, middelen en materialen. Apparatuur is up-to-date en in goede staat van onderhoud. Het personeel is goed opgeleid en steeds op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen. Innovatie is een belangrijk onderdeel van de werkzaamheden, aangezien technologische ontwikkelingen aan de orde van de dag zijn.

De huisvesting van een laboratorium moet op orde zijn. Ook hier worden de benodigde investeringen gedaan om een zo efficiënt mogelijke routing binnen het laboratorium te bewerkstellingen. Aqualysis streeft duurzaamheid en verantwoord ondernemen na in haar bedrijfsvoering. Op het gebied van laboratoriumautomatisering worden investeringen gedaan om repeterende handelingen tot een minimum te beperken.

Samenwerken

Aqualysis hecht belang aan samenwerking met de andere laboratoria van de waterschappen (“ILOW-labs”) en staat open voor verdere uitbreiding van deze samenwerking. Hierbij is Aqualysis voorstander van het onderbrengen van inkoop van chemicaliën en disposables in geïntegreerde systemen met ILOW-labs en leveranciers. Aqualysis is een belangrijke gesprekpartner bij (samenwerking)onderzoeken zowel met waterschappen, andere (commerciële) laboratoria als met Rijkswaterstaat. Ook op andere gebieden dan analysewerk wordt actieve samenwerking gestimuleerd, waarbij Aqualysis het niet schuwt de trekkersrol op zich te nemen. Op deze wijze is het laboratorium in staat adequaat en kosteneffectief de opdrachtgevers te ondersteunen.

Kwaliteit

Validatiestappen (met betrekking tot rapportage van analyseresultaten) binnen het laboratorium worden zoveel als mogelijk geautomatiseerd uitgevoerd. Er worden enkel digitale gegevens getransporteerd. Het behoud van accreditatie wordt als voorwaarde gezien, met name voor de “waterschap” parameters. Uitbreiding van de accreditatie op het gebied van hydrobiologie kan een voorwaarde zijn om ook op dit vakgebied een belangrijke speler op de markt te blijven. Met betrekking tot hydrobiologische ringonderzoeken is er een actieve samenwerking met het laboratorium van Rijkswaterstaat.

Organisatie-inrichting

Als uitkomst van de strategiediscussie is het van belang dat Aqualysis zich zowel robuust als flexibel organiseert. Het inspelen op veranderingen wordt belangrijker. Deze veranderingen kunnen het gevolg zijn van ontwikkelingen bij de waterschappen als ook in de omgeving van het laboratoriumwerk. Ook dient Aqualysis zich aan te passen aan de veranderende arbeidsmarkt. Aqualysis wil een moderne werkgever zijn waar het voor mensen prettig werken is.

De organisatie van Aqualysis wordt in 2023 nieuw ingericht. In deze organisatie staan de drie operationele eenheden (teams) centraal. Deze teams zijn monstername, chemie en biologie. Daarnaast wordt het team Klantenservice, waar de dagelijkse klantcontact en orderintake plaatsvindt, zelfstandig georganiseerd. Onder dit team valt ook de monsterontvangst. De ondersteunende processen worden in deze nieuwe organisatie zoveel als mogelijk gebundeld. Aqualysis zoekt voor haar ondersteunende diensten zoveel als mogelijk samenwerking met andere diensten. Het team “bedrijfsvoering” betreft enkele generalisten met specifieke vakkennis om de ondersteunende processen doeltreffend te laten functioneren. Met deze nieuwe organisatie-inrichting wordt een effectieve en efficiënte samenwerking verwacht.

3. Ontwikkelingen in de omgeving

Samenwerken

In de waterschap(laboratorium)sector komen diverse ontwikkelingen in een steeds sneller tempo op Aqualysis af. Hier moet Aqualysis zich tijdig op voorbereiden. De ontwikkelingen in de sensortechnologie, datasensortechnologie en nieuwe moleculaire technologie gaan snel. Deze voortschrijdende ontwikkelingen gaan een vergaande invloed hebben op “wat we samen gaan doen?” en “hoe we samen ons werk doen?”. Deze invloed kan betrekking hebben op de huidige samenwerking van de vijf waterschappen, op de door te ontwikkelen taak binnen de samenwerking in Aqualysis en op lokale initiatieven van een individueel waterschap.

In 2022 hebben de waterschappen samen met Aqualysis een inhoudelijke strategische verkenning afgerond. Met deze herijking hebben de waterschappen in de toekomst gekeken. Met de nieuw verkregen inzichten en het opnieuw aanreiken van systeemgrenzen van de samenwerking in Aqualysis wordt verwacht dat de eigenaren, de opdrachtgevers en de organisatie de gezamenlijke taak ook in de toekomst blijven invullen. Met het onderzoek is een bevestigend kader gegeven voor de activiteiten die Aqualysis voor haar opdrachtgevers uitvoert.

Een uitwerking van de nieuwe strategie is samengevat in het drieluik “Samen Werken aan een heldere strategie 2023-2027” (augustus 2022) weergegeven. In dit drieluik zijn verschillende ontwikkellijnen en mijlpalen in beeld gebracht, inclusief hun onderlinge samenhang. In het opvolgende document “De strategie uitgewerkt voor de planperiode 2023-2027” (6 februari 2023) is een nadere uitwerking voor de operationele plannen (voor de jaren 2023 en 2024) en de benodigde financiële middelen opgenomen. Deze operationalisering van de door het Aqualysis-bestuur omarmde strategie (vastgesteld op 8 november 2022) is op 20 februari 2023, beeldvormend en afsluitend positief oordeelvormend, door het Aqualysis-bestuur besproken.

In de programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 zijn de verkregen inzichten naar aanleiding van de strategische herijking verwerkt.

Innovatie en nieuwe ontwikkelingen

Voor Aqualysis is het belangrijk de toepassingsmogelijkheden van (nieuwe) technologische ontwikkelingen in de praktijk te volgen. Voor het toepassen van nieuwe technologie is het belangrijk deze uit te proberen en, indien kansrijk, verder te ontwikkelen voordat er gesproken wordt over daadwerkelijke implementatie en het routinematig inzetten. De afgelopen jaren is Aqualysis bij specifieke nieuwe ontwikkelingen betrokken geweest. Enkele voorbeelden zijn non-target screening en de inzet van Bioassays op RWZI- en industrieelafvalwater, eDNA onderzoek en sensoren in het watersysteem. Aqualysis en de waterschappen verkrijgen hiermee nieuwe belangrijke kennis.

In het kader van mogelijke technologische ontwikkelingen en de gewenste dienstverlening aan de opdrachtgevers anticipeert Aqualysis op een gestructureerde manier op noviteiten. eDNA is waarschijnlijk voor de toekomstige KRW-monitoring van belang. Investeren in kennisopbouw, ervaring opdoen en delen wordt voortgezet. Elisa als methodiek voor het bepalen van blauwalgtoxines in zwemwater ontwikkelt Aqualysis met landelijke partners voor reguliere toepassing. Voor non-target screening komt, na een inventarisatie in het voorgaande jaar, in 2024 een businesscase om te kunnen besluiten of deze techniek geïntroduceerd moet en kan worden.

Om een en ander financieel te ondersteunen zijn hiervoor begrotingsgelden gealloceerd. Het budget voor innovatie is voor het jaar 2024 in de kadernota op € 200.000 gesteld (gelijkblijvend ten opzichte van 2023). De innovatiegelden worden in nauwe samenspraak en naar behoefte van de waterschappen ingezet.

4. Operationele doelen in het jaar 2024

Aqualysis wenst in 2027 (einde planperiode) de logische partner van de waterschappen voor het meten van de waterkwaliteit te zijn. Onze opdrachtgevers mogen vertrouwen op continuïteit en kwalitatief hoogwaardige data en advies. In haar jaarplannen werkt zij toe naar dit hoofddoel.

Aqualysis levert (ook) in 2024 een essentiële bijdrage door inzicht te verschaffen in de waterkwaliteit. Om de hoofddoelen uit de planperiode 2023-2027 te bereiken heeft zij in zes speerpunten haar operationele doelen 2024 vastgelegd.

Deze zes speerpunten in de operationele doelen zijn in detail beschreven. Op hoofdlijnen worden deze als volgt samengevat:

1

Reguliere laboratorium activiteiten 2024

Algemeen doel

Het handhaven van het huidige hoge kwaliteitsniveau (geaccrediteerd) van de monitoring van waterkwaliteit in het voorzieningsgebied van Aqualysis. Focus op het voortzetten van de ontwikkelingen op de bestaande dienstverlening en het verstevigen van de unieke positie van Aqualysis als inwinner van data rond de waterkwaliteit. Daarnaast verwacht Aqualysis in 2024, op basis van ervaringen in voorgaande jaren, belangstelling op projectniveau voor het gebruik van chemische en biologische analyses. De meetvraag van de opdrachtgevers en de behoefte van de klant is hierbij uiteraard leidend.

Biologie

Voor hydrobiologie zullen wat betreft het macrofaunaonderzoek de prestatiekenmerken en meetonzekerheid volgens nieuwe normen worden vastgesteld, zodat in 2025 accreditatie verkregen kan worden. Voor DNA-onderzoek zal gewerkt worden aan het verhogen van de productie en verder implementeren van nieuwe producten/diensten. Het is noodzakelijk om hiervoor een meer vaste personele bezetting te realiseren van een DNA-analist en een moleculaire bioloog. Op basis van een meerjarenplan met doorkijk naar de onderzoekbehoeften volgend uit de toekomstige KRW-systematiek (2028 en volgend), zal een afweging gemaakt worden voor verdere investeringen in mensen, apparatuur en laboratoriumfaciliteiten. Voordat tot deze investeringen wordt overgegaan zal hiervoor een businesscase ter besluitvorming aan het bestuur worden voorgelegd.

Chemie

Team Chemie geeft met kwalitatief hoogwaardig onderzoek inzicht in waterkwaliteit. Om hierin met de meest actuele informatie te voorzien worden nieuw toegelaten gewasbeschermingsmiddelen en relevante opkomende stoffen toegevoegd aan de monitoringspakketten.

2 Introductie van een nieuw Laboratorium Informatie Management Systeem (LIMS)

Een laboratorium kan geen dag functioneren zonder een LIMS. Het huidige LIMS is sterk verouderd, het is ongeveer 20 jaren oud. Eind 2022 is de aanbesteding voor een vervangingstraject gestart. In 2023 start de implementatie van een nieuw LIMS. De totale kosten van een nieuw LIMS komen uit op ongeveer € 2 miljoen. Hiervan is een bedrag van € 1,2 miljoen aan te merken als investeringen. De overige uitgaven betreffen exploitatielasten voor de komende tien jaren. In 2023 is € 500.000 meegenomen in het investeringsplan en het restant in 2024. In de meerjarenraming start de afschrijving vanaf 2025 (ongeveer € 240.000 afschrijvingslasten).

Met de introductie van nieuw LIMS richt Aqualysis de werkprocessen opnieuw in om verdere robotisering en automatisering in de jaren erna mogelijk te maken. In het toekomstbeeld zijn alle repeterende handelingen gerobotiseerd en wordt data-analyse veelal uitgevoerd door slimme software.

3 Investeringsprogramma 2024 vervangingen en vernieuwingen

In 2024 vervangt Aqualysis het 10 jaar oude GCMS/MS en ontwikkelt efficiëntere en robuustere methodes voor analyses van bestrijdingsmiddelen en bijzondere stoffen. Ook biedt dit nieuwe systeem de mogelijkheid om de KRW-stoffen 2027 op normniveau te kunnen meten.

Bij het vervangen van de traditionele nat-chemische meetapparatuur is aandacht voor duurzamere analysetechnieken en zorgt het laboratorium met robotisering en automatisering voor kostenefficiënte werkprocessen. In 2024 start de uitvoering van het robotiseringplan 2024-2027 waarbij de werkprocessen stapsgewijs worden gerobotiseerd. Bij een gelijkblijvende meetvraag kan in de toekomst de formatie door robotisering afnemen.

Aqualysis hecht belang aan een veilige en prettige werkomgeving voor medewerkers. In 2023 is de renovatie van het ongeveer dertigjarig oudbouw laboratorium ingezet. Allereerst worden de verouderde zuurkasten vervangen. Aansluitend volgt in 2024 en 2025 een reparatie van de werkbladen, vervanging van laboratoriumkasten en kranen, het schilderwerk en een vervanging van de vloerafwerking. Hiermee wordt (ook) het oude laboratoriumdeel toekomstbestendig ingericht.

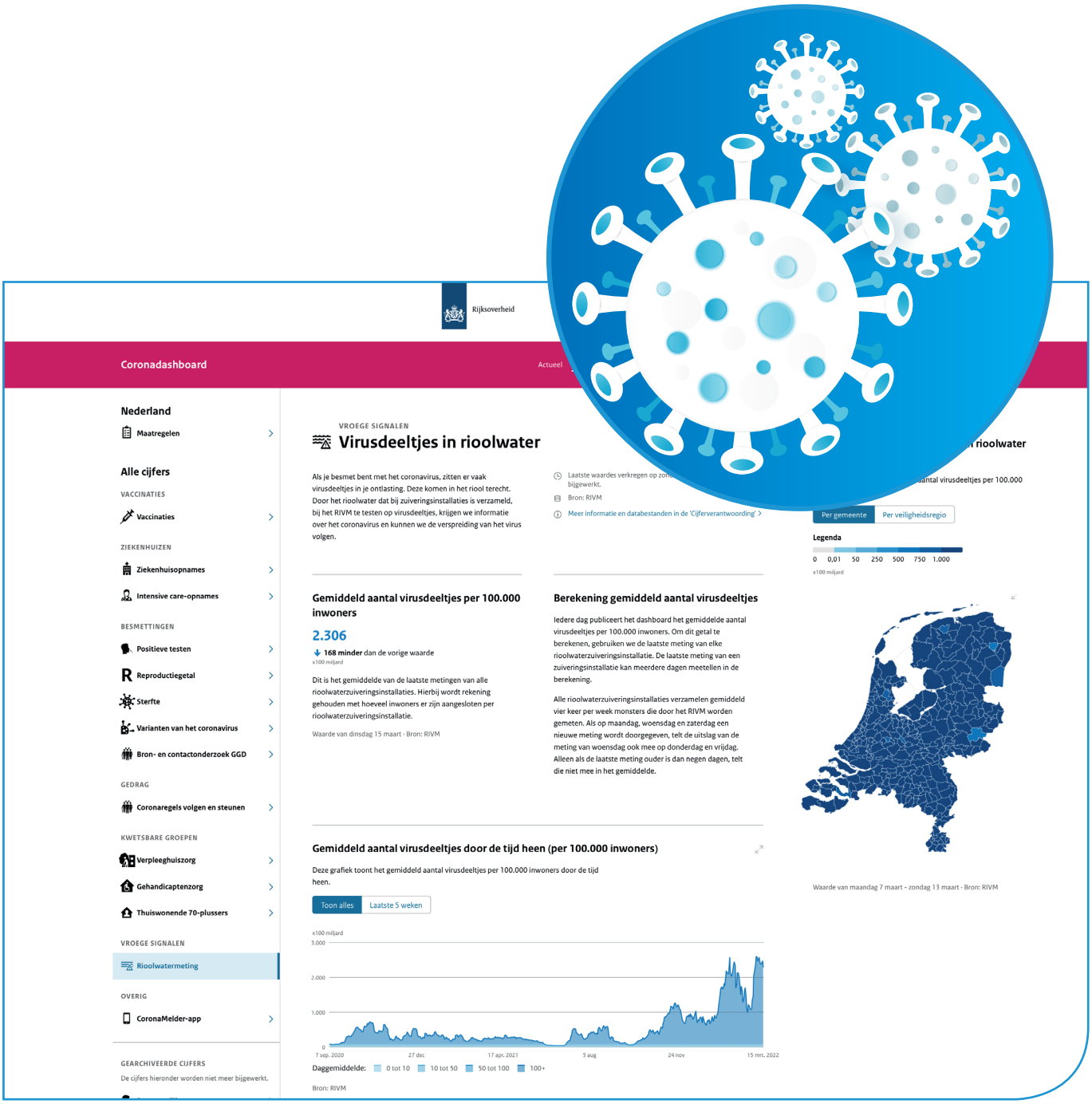

Monsterpunt Boschwijde omgeving Belt-Schutsloot, Foto: Harmen Brouwer

4 Programma Nationale Rioolwatermonitoring (COVID-19)

Aqualysis voert op verzoek van de waterschappen het Programma Nationale Rioolwatermonitoring (COVID-19) uit. Contractueel heeft dit programma een looptijd van 2021-2025. Het programma is overeenkomstig het contract verwerkt in de (meerjaren)begroting, dus tot en met 2025. De verwachting is dat het programma wordt vervolgd. Alle operationele kosten aangaande dit programma worden door het ministerie van VWS aan het waterschap vergoed. De operationele kosten en daarmee de vergoeding is voor alle 21 waterschappen in Nederland gesteld op € 110 (excl. btw) per monster voor 2023. Voor 2024 kan het tarief nog wijzigen. De dienstverlening van Aqualysis omvat alle activiteiten monsterneming, welke ten grondslag liggen aan de € 110 per monster. Hierdoor worden de activiteiten kostenneutraal voor het waterschap uitgevoerd.

Momenteel overweegt het ministerie van VWS om de frequentie van monstername vanaf 2024 terug te brengen. De huidige frequentie is vijfenhalve poging per week om tot vier kwalitatief goede monsters per week te komen. Onduidelijk is naar welke frequentie het ministerie vanaf 2024 toe wil, maar mogelijk wordt de frequentie teruggebracht naar één kwalitatief goed monster per week, waarbij wordt gesteld dat opschaling mogelijk moet blijven als het ministerie dit wenst. Omdat de wensen vanuit het ministerie van VWS nog niet concreet zijn en dus nog geen afspraken zijn met betrekking tot 2024, is het lastig om een inschatting te maken van de te verwachten productie inclusief bijbehorende (financiële) consequenties.

5 Innovatieprogramma 2024

In 2024 wenst Aqualysis in nauwe samenwerking te werken vanuit het innovatieplan en de innovatiekalender waaraan in 2022 invulling is gegeven. Deze kalender komt in samenwerking met de waterschappen tot stand middels de innovatieraad, wordt jaarlijks geactualiseerd en dit vindt eind 2023 plaats. Actueel zijn de inzichten die worden ontwikkeld in het eDNA-werkveld. Daarnaast worden innovatieve toepassingen van sensoren voor metingen in het watersysteem gevolgd en uitgeprobeerd. Elisa voor blauwalgtoxines in zwemwater wordt met landelijke partners verder ontwikkeld en een oriëntatie op non-target screening in 2023 leidt tot een afweging voor inzet van de techniek op basis van een businesscase.

Aqualysis verbreedt kennis op het vlak van nieuwe ontwikkelingen zoals effectmetingen en screenende technieken om de opdrachtgevers beter te kunnen adviseren ten aanzien van toepassingen, bemonstering en meetstrategie. Ten aanzien van screening verkent Aqualysis de mogelijkheden voor de toekomst voor non-target screening door het opstellen van een businesscase. Verschillende scenario's worden hierin uitgewerkt zoals het eigen maken van de theoretische kennis tot aan het volledig in huis halen van de techniek.

Ook werkt Aqualysis aan de profilering en breidt de samenwerkingsverbanden met het Middelbaar Beroeps Onderwijs uit met het Hoger Beroeps Onderwijs. Deze samenwerking geeft Aqualysis een betere positie op de arbeidsmarkt en leidt tot nieuwe inzichten en kennis.

6 Organisatie

De focus voor 2023 en 2024 ligt organisatorisch op de basis op orde te brengen om zo een bijdrage te leveren aan de ambitie om een logische partner te zijn voor de interne en externe samenwerkingspartners. Dit betekent dat Aqualysis als totale organisatie meer voorspelbaar en volwassenheid moeten hebben. Daarmee wil Aqualysis beter inspelen op de meetvraag van de waterschappen, de maatschappelijke behoeften en veranderende omgevingsinzichten. Dit vraagt van Aqualysis een robuuste organisatorische bedrijfsinrichting. Vanaf 2023 worden de operationele uitvoeringsteams centraal gepositioneerd. Met een team Klantenservice (met monsterontvangst) en daarnaast een praktisch team voor ondersteunende activiteiten. Enkele zaken komen daarmee in beweging:

A Ontwikkeling van lijn naar lijn-staf organisatie.

De organisatiestructuur van Aqualysis wordt in het jaar 2023 aangepast. De drie operationele teams krijgen hierin de hoofdrol. Het team Klantenservice wordt het klantportaal. Het team Bedrijfsvoering maakt de organisatie compleet.

B Governance verbetering.

Als gevolg van gewijzigde wet- & regelgeving, specifiek op GR gebied, is er een forse achterstand opgelopen in inrichtingszaken. Hiermee bestaat het risico dat de organisatie niet compliant is. In 2024 worden deze achterstanden door middel van het uitvoeren van de GAP-analyse ingelopen. Verwacht wordt dat dit effect heeft aan diverse overlegtafels.

C Ontwikkeling naar medewerker 2.0.

Om de ontwikkeling van Aqualysis vorm te geven is er op diverse vlakken een competentie ontwikkeling van medewerkers nodig. Dit raakt op diverse vlakken het HRM-instrumentarium. In 2024 wordt gestart met de uitvoering van het in 2023 op te stellen plan. Dit resulteert in een toename van HRM-activiteiten om de organisatieontwikkeling vorm te geven. Ook de bedrijfsprofilering, arbeidsmarktprofilering, productprofilering en interne en externe communicatie wordt vanaf 2023 als een ingroeimodel ingericht. Bij organisatieontwikkeling denken we aan (meer) projectmatig werken als ook een onderdeel van de Governance verbetering.

5. Meetvraag productie 2024-2027

De opdrachtgevers van de waterschappen hebben hun verwachte meetvraag op hoofdlijnen t/m 2027 opgegeven. Op basis van deze opgave heeft Aqualysis een beeld van de te verrichten werkzaamheden in de komende jaren en op welke wijze zij haar bedrijfsvoering kan inrichten.

5.1 Meetvraag 2024

Op basis van de ontwikkeling van de opgegeven meetvraag heeft Aqualysis het benodigde productieniveau begroot en haar bedrijfsvoering in de programmabegroting 2024 daarop afgestemd. Rekening wordt gehouden met ongeveer 3,9 miljoen productiepunten voor de opdrachtgevers van de deelnemende waterschappen en aanvullend 0,3 miljoen punten voor externe klanten. In tabel 1 is de begrote productieomvang opgenomen.

Productie / Meetvraag	2020 werkelijk	2021 werkelijk	2022 werkelijk	2023 begroot	2024 meetvraag	2024 relatief
Vechtstromen	990.575	969.664	999.480	1.084.000	1.040.000	26,7%
Vallei en Veluwe	706.767	744.582	697.694	713.000	670.000	17,2%
Rijn en IJssel	449.717	556.860	587.191	575.000	540.000	13,9%
Zuiderzeeland	665.034	696.313	573.270	670.000	620.000	15,9%
Drents Overijsselse Delta	874.958	939.859	925.842	1.035.000	1.021.500	26,2%
Totale eigen productie	**3.687.051**	**3.907.278**	**3.783.477**	**4.077.000**	**3.891.500**	**100,0%**
indexcijfer jaar 2016 = 100	*95,4%*	*101,1%*	*97,9%*	*105,5%*	*100,7%*	
Aanvankelijk begroot	3.679.875	3.730.500	3.842.000			
afwijking realisatie tov begroting	*0,2%*	*4,7%*	*-1,5%*			

Tabel 1: de ontwikkeling in de meetvraag in de jaren.

5.2 Meetvraag 2024-2027

Het meerjarig perspectief op de verwachte productie van de individuele deelnemende waterschappen wordt door middel van tabel 2 weergegeven.

Verwachte productie / Meetvraag 2023-20265	2024 meetvraag	2025 meetvraag	2026 meetvraag	2027 meetvraag
Vechtstromen	1.040.000	1.040.000	1.040.000	1.040.000
Vallei en Veluwe	670.000	667.000	670.000	670.000
Rijn en IJssel	540.000	545.000	545.000	545.000
Zuiderzeeland	620.000	620.000	620.000	620.000
Drents Overijsselse Delta	1.021.500	1.026.500	1.041.500	1.041.500
Totale eigen productie	**3.891.500**	**3.898.500**	**3.916.500**	**3.916.500**
indexcijfer jaar 2016 = 100	*100,7%*	*100,9%*	*101,4%*	*101,4%*

Tabel 2: de opgave van de verwachte meetvraag van de opdrachtgevers in een tijdsreeks

5.3 Effect van de productieverwachtingen

De opdrachtgevers/waterschappen zijn verantwoordelijk voor hun opgegeven meetvraag voor de komende jaren. Deze productieverwachting is een belangrijk gegeven voor Aqualysis. Op basis van dit volume wordt de bedrijfsvoering ingericht. Aqualysis heeft de productieopgave over het jaar 2024 en opvolgende jaren met haar opdrachtgevers in het eerste kwartaal van 2023 doorgesproken. Op 20 februari 2023 zijn de begrote productieaantallen bestuurlijk vastgesteld.

Tijdens de gesprekken tussen Klantenservice en de individuele opdrachtgevers van de waterschappen kwam naar voren dat er meerdere projectmatige opdrachten in ontwikkeling zijn, maar waarbij het als te vroeg wordt ervaren om deze op te nemen in de meetvraag. Enerzijds is dit een logisch gevolg op het begrotingsproces (opdrachtgevers moeten al heel vroeg aangeven welke producten ze wensen af te nemen om het tijdig in de begroting op te kunnen nemen), anderzijds vormt dit een mogelijk knelpunt voor de uitvoering. Doordat opdrachten niet opgenomen zijn in de meetvraag, kan Aqualysis mogelijk niet tijdig investeren om voldoende capaciteit en/of apparatuur te hebben om de opdrachten uit te voeren.

Reguliere onderzoeken
In tabel 1 met productiewaarden is de trend door middel van een indexcijfer weergegeven. Uit het indexcijfer blijkt dat de gevraagde productie voor 2024 in lijn ligt met eerdere jaren. Ten opzichte van 2023 is een lichte daling waarneembaar. Dit wordt veroorzaakt doordat het jaar 2023 een zogenaamd KRW-jaar betreft.

Uitbestede onderzoeken
Naast de reguliere meetvraag ontvangt Aqualysis opdrachten waarvoor zijzelf niet is uitgerust vanwege de beperkte meetvraag of specialisatie zoals bioassays en visstandonderzoek. Deze onderzoeken worden door Aqualysis uitbesteed aan partners en daarbij functioneert zij als een inkooporganisatie. Aqualysis constateert een toenemende vraag aan projectmatig onderzoek met steeds complexere onderzoeksvragen waarbij samen wordt gewerkt met externe (water)laboratoria. Vanuit haar expertise ontzorgt Aqualysis bij het opstellen van de bemonstering, meetstrategie én toelichting en duiding van analyseresultaten. Ook is een toename in de diversiteit van de te onderzoeken stoffen zichtbaar en worden aanvullende analyses gevraagd bij waterbodemonderzoek (PFAS). Met ingang van 2023 zijn de PFAS-analyses toegevoegd aan de productencatalogus en doet Aqualysis deze in eigen beheer. De door Aqualysis uitbestede, veelal specifieke, onderzoeken zijn kostbaar.

Productieopgave heeft effect op kostenafrekening
De opgegeven productiewaarden hebben gevolgen voor de opdrachtgevers. De opdrachtgevers ontvangen voorafgaand aan het jaar een voorschotfactuur gebaseerd op de begrote productiewaarden en de begrote kosten. De werkelijke jaarkosten worden door Aqualysis afgerekend na vaststelling van de jaarrekening op basis van de werkelijke productiewaarden. Hiertoe is een bijdrageregeling opgesteld en in bijlage 2 is de berekening per waterschap nader uitgewerkt. In de bijdrageregeling van Aqualysis is rekening gehouden met het feit dat opdrachtgevers meer en/of minder productie kunnen afroepen. De opdrachtgever/waterschap die uiteindelijk meer productie vraagt dan de opgegeven meetvraag, ontvangt met haar jaarlijkse afrekening een hogere kostenfactuur.

De verdeling in de begroting 2024 is gebaseerd op de huidige bijdrageregeling. In de loop van 2023 wordt de bijdrageregeling herzien. Op basis van de aangepaste bijdrageregeling zal de bijdrage over het jaar 2024 worden afgerekend. Bij de herziening van de bijdrageregeling van Aqualysis zullen de monsterneming en overige activiteiten die niet door alle waterschappen worden afgenomen, separaat in rekening worden gebracht bij de betreffende waterschappen en op die manier opgenomen worden in de herziene kostenverdeling. Hiermee wordt beoogd dat een eerlijke verdeling van de kosten ontstaat. De kostenstructuur van de uitvoeringsorganisatie kent namelijk een sterk aandeel vaste lasten en een relatief klein aandeel marginale kosten. Met het separaat beprijzen van producten en diensten waarmee niet alle waterschappen worden bediend, wordt verwacht dat de relatieve kostenverdeling voor collectieve producten & diensten verbeterd wordt ingevoerd.

6. Samenvatting van de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027

Een samenvatting kan als volgt worden weergegeven. In hoofdstuk zeven wordt de programmabegroting in detail volgens de wettelijk verplichte inrichting (BBV/w) toegelicht.

Baten en lasten een verkort overzicht	**Programmabegroting 2024 & Meerjarenraming 2025-2027**					
	Begroting 2024	**%**		**Raming 2025**	**Raming 2026**	**Raming 2027**
Kosten						
Kapitaallasten	1.035.000	8,3%		1.449.000	1.663.000	1.781.000
Personeelslasten	7.605.000	61,2%		7.320.000	7.456.000	7.687.000
Goederen en Diensten	3.055.000	24,6%		2.930.000	2.961.000	3.054.000
Uitbesteed werk	525.000	4,2%		542.000	559.000	576.000
Onvoorzien	200.000	1,6%		160.000	150.000	150.000
Totale kosten	**12.420.000**	**100%**		**12.401.000**	**12.789.000**	**13.248.000**
Opbrengsten						
Bijdrage deelnemers (bijdrageregeling)	9.971.000	80,3%		10.728.000	11.533.000	11.953.000
Bijdrage deelnemers (op rekening)	1.777.000	14,3%		974.000	540.000	557.000
Omzet derden	672.000	5,4%		699.000	716.000	738.000
Totale opbrengsten	**12.420.000**	**100%**		**12.401.000**	**12.789.000**	**13.248.000**
Resultaat Aqualysis	**0**			**0**	**0**	**0**
	index 2024 = 100			*100*	*103*	*107*

Tabel 3: samenvatting begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027.

Ten opzichte van de meerjarenraming, zoals opgenomen in de begroting 2023, stijgen de netto kosten die verdeeld worden op basis van de bijdrageregeling voor de deelnemers in totaal met € 1,5 miljoen (van € 8,5 miljoen naar € 10,0 miljoen. Voor een groot deel is dit een gevolg van autonome ontwikkelingen waaronder de cao-verhoging in 2022 en 2023, de hoge inflatie en de toegenomen kosten voor energie. Dit veroorzaakt per saldo € 0,9 miljoen van de toename.

Onderstaand zijn de belangrijkste oorzaken voor de toename van de bijdrage opgenomen:

1.)	Effect van de cao-verhoging in 2022 en 2023	€ 470.000
2.)	Effect van de hoge inflatie in 2022 en 2023	€ 250.000
3.)	Toegenomen kosten voor energie	€ 140.000
4.)	Lagere kosten personeel van derden (structureel)	€ -75.000
5.)	Aanvullende kosten in verband met voldoen wet- en regelgeving	€ 75.000
6.)	Aanvullende kosten in verband met de strategische herijking (klantenservice)	€ 190.000
7.)	Aanvullende kosten in verband met de strategische herijking (bedrijfsvoering)	€ 375.000
8.)	Aanvullende kosten in verband met de strategische herijking (incidenteel)	€ 75.000
9.)	Toegenomen kapitaallasten in verband met investeringen en hogere rente	€ 130.000
10.)	Aanvullende licentiekosten nieuw LIMS (2024 zowel oud als nieuw)	€ 93.000
11.)	Hogere omzet derden	€-325.000
12.)	Overige effecten	€ +51.000

Meerjarenraming 2025-2027
Onderstaand worden de belangrijkste ontwikkelingen met betrekking tot de meerjarenraming 2025-2027 toegelicht.

Kapitaallasten
De kapitaallasten stijgen de komende jaren in verband met de benodigde forse investeringen voor de komende jaren. In de kapitaallasten 2025 is voor een bedrag van € 240.000 aan afschrijving op de investering in het nieuwe LIMS opgenomen.

Personeelslasten
De personeelskosten dalen per saldo in 2025 met € 285.000. Dit wordt veroorzaakt door de verwachte afbouw van het project Nationale Rioolwatermonitoring (COVID-19 bemonsteringen). De verwachting is dat het aantal bemonsteringen met ingang van 2025 teruggaat naar gemiddeld 1,5 monster per week. In de begroting is ervan uitgegaan dat het project eind 2025 stopt.

Goederen en Diensten
De kosten voor Goederen en Diensten zijn de komende jaren relatief stabiel. De daling in 2025 wordt veroorzaakt door de afbouw van de COVID-19 bemonstering.

Uitbesteed werk
De kosten voor uitbesteed werk zijn de komende jaren relatief stabiel. In 2023 wordt in samenwerking met de waterschappen een onderzoek gedaan welke analyses de waterschappen rechtstreeks aan de markt verstrekken. Deze analyses zullen in de toekomst via Aqualysis lopen. Dit is nog niet meegenomen in de meerjarenraming.

Onvoorzien
De post onvoorzien is relatief stabiel. De daling komt door de afbouw van de post onvoorzien voor de COVID-19 bemonstering.

Bijdrage deelnemers (bijdrageregeling)
De Bijdrage deelnemers die gebaseerd is op de bijdrageregeling neemt de komende jaren toe. Dit is vooral een gevolg van toegenomen kapitaallasten, inflatie en de afbouw van de COVID-19 bemonstering. Door de afbouw van de COVID-19 bemonstering daalt de dekking voor de algemene kosten van het Laboratorium en verdwijnt het efficiencyvoordeel dat wordt behaald door de COVID-19 bemonstering samen met de reguliere bemonstering uit te voeren.

Bijdrage deelnemers (op rekening)
De bijdrage deelnemers op rekening daalt de komende jaren. Dit wordt veroorzaakt doordat de COVID-19 bemonstering de komende jaren afneemt en in 2026 het project stopt. Hierdoor daalt de bijdrage deelnemers in 2025 met € 803.000 en in 2026 met € 434.000.

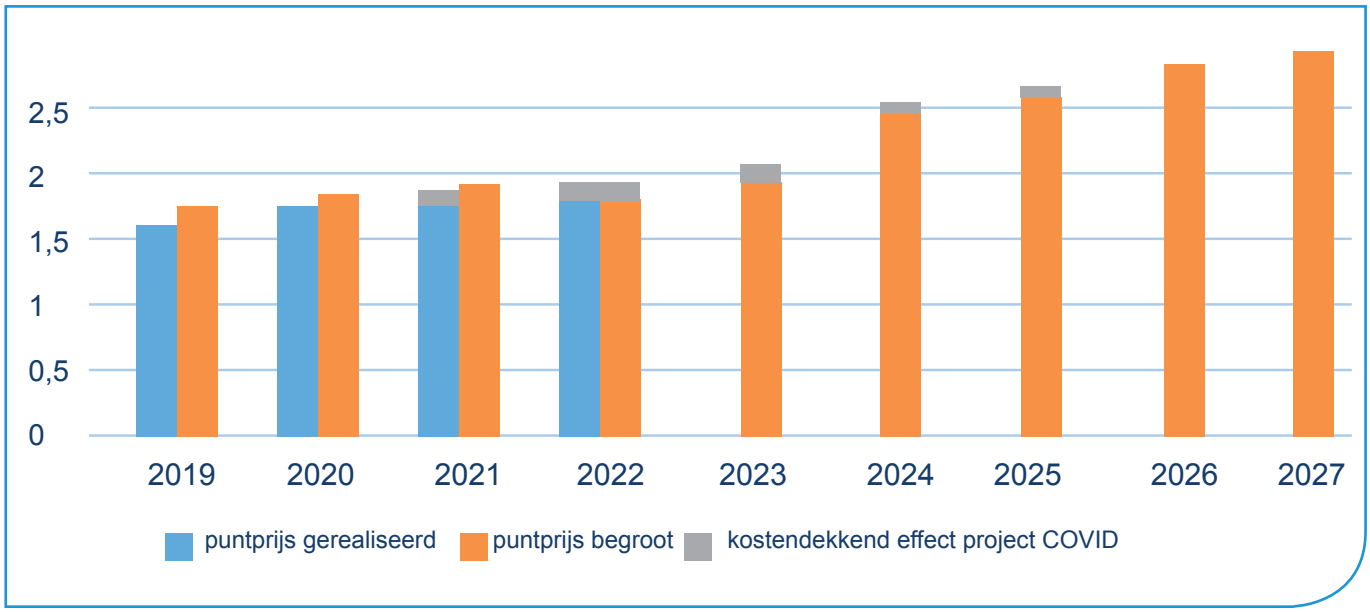
6.1 Financiële beheersing

In deze programmabegroting wordt een verwachting gegeven over de ontwikkelingen in 2024. Aangezien Aqualysis zich volop ontwikkelt is het mogelijk dat gedurende 2023/2024 Aqualysis zich dient aan te passen. Dit kan bijvoorbeeld voortkomen vanuit de implementatie van de strategische herijking. Mocht er aanleiding zijn voor een aanpassing, dan zal Aqualysis dit via een begrotingswijziging kenbaar maken bij haar eigenaren.

In de meerjarenraming komt in 2025 en in 2026 een sterke stijging van de kosten voor de waterschappen tot uiting. Dit wordt verklaard door enerzijds de verhoogde afschrijvingen op onder andere de verwachte investering in het LIMS. Anderzijds ligt de verklaring zoals eerder benoemd in de afloop van het programma Nationale Rioolwatermonitoring (COVID-19 bemonsteringen). Dit project draagt bij aan de dekking van de algemene organisatiekosten van Aqualysis, welke wordt afgebouwd in 2024 en stopt na 2025.

De begrote prijs voor een productiepunt komt voor 2024 uit op € 2,51. Dit is een stijging van 28% ten opzichte van de initiële begrote prijs 2023 (€ 1,96). Deze stijging is vooral een gevolg van autonome ontwikkelingen (inflatie, cao, toegenomen kosten energie, stijging van de rentekosten) en de extra kosten in verband met de implementatie van de nieuwe strategie.

In onderstaande figuur is de ontwikkeling van de puntprijs zichtbaar. Hierbij dient opgemerkt te worden dat voor het jaar 2023 in verband met de inflatie, gestegen personeelskosten en toegenomen kosten voor energie nog een begrotingswijzing volgt. Hier is in onderstaande tabel geen rekening mee gehouden.

Figuur 1: ontwikkeling puntprijs (excl. innovatie)

Verbindingsroute Weerribben - Hamsgracht, Foto Harmen Brouwer

7. Programmabegroting 2024: laboratorium activiteiten

	note	begroting 2024	begroting 2023	realisatie 2022
Lasten				
Rente en afschrijvingen (kapitaalslasten)				
Rentelasten	*1*	198.000	112.000	52.358
Afschrijvingen	*2*	837.000	685.000	463.648
Totaal Rente en Afschrijvingen		**1.035.000**	**797.000**	**516.005**
Personeelslasten				
Salariskosten	*3*	4.837.000	3.876.000	3.501.069
Sociale premies	*4*	1.375.000	1.145.000	1.021.948
Overige personeelskosten	*5*	316.000	268.000	195.141
Personeel van derden	*6*	1.077.000	1.428.000	1.271.302
Totaal Personeelslasten		**7.605.000**	**6.717.000**	**5.989.461**
Goederen en Diensten				
Duurzame gebruiksgoederen	*7*	95.000	72.000	136.737
Overige gebruiks en verbruikgoederen	*8*	889.000	814.000	835.720
Energielasten	*9*	377.000	216.000	168.849
Huren en rechten	*10*	495.000	290.000	273.449
Leasebetalingen en operational lease	*11*	33.000	58.000	26.341
Verzekeringen	*12*	33.000	30.000	29.529
Belastingen	*13*	34.000	32.000	34.152
Onderhoud door derden	*14*	356.000	351.000	228.792
Uitbesteed laboratoriumwerk	*15*	525.000	592.000	626.885
Overige diensten van derden	*16*	743.000	587.000	1.080.298
Totaal Goederen en Diensten		**3.580.000**	**3.042.000**	**3.440.751**
Voorzieningen en onvoorzien				
Onvoorzien	*17*	200.000	225.000	0
Totaal Voorzieningen en Onvoorzien		**200.000**	**225.000**	**0**
Totale lasten		**12.420.000**	**10.781.000**	**9.946.217**
Baten				
Geleverde Goederen en Diensten				
Bijdrage deelnemers (bijdrageregeling)	*18*	9.971.000	8.188.000	7.101.770
Bijdrage deelnemers (op rekening)	*19*	1.777.000	2.246.000	2.410.727
Omzet derden	*20*	672.000	347.000	681.220
Totaal Geleverde Goederen en Diensten		**12.420.000**	**10.781.000**	**10.193.717**
Resultaat voor mutaties in Reserves		**0**	**0**	**247.500**
Toevoegingen en onttrekkingen reserves				
Toevoegingen aan bestemmingsreserve		0	0	429.000
Onttrekkingen aan bestemmingsreserve		0	0	-181.500
Totaal toevoegingen en onttrekkingen		**0**	**0**	**247.500**
Resultaat na mutaties in Reserves		**0**	**0**	**0**

Tabel 4: begroting programma: laboratorium activiteiten.

7.1 Toelichting op de programmabegroting

De begroting voor 2024 is gebaseerd op een reguliere kostenbegroting passend bij de opgegeven productieaantallen door opdrachtgevers. Daarnaast is de kadernota 2024, bestuurlijk vastgesteld op 20 februari 2023, richtinggevend geweest voor de programmabegroting.

Het COVID-19 bemonsteringsproject heeft een grote invloed op de programmabegroting van Aqualysis. Voor detailinformatie over de projectbegroting voor het COVID-19 bemonsteringsproject wordt verwezen naar bijlage 1. Opgemerkt wordt dat deze projectkosten volledig door het ministerie van VWS aan de waterschappen worden vergoed.

Een toelichting op de kostencategorieën kan als volgt worden weergegeven. De nummers verwijzen naar de regels in de programmabegroting (tabel 4).

1/2 De kapitaalslasten zijn afgestemd op basis van de aanwezige activa en de nieuwe investeringen uit de jaren 2022 en 2023. Met name de realisatie van een geheel nieuwe ICT-infrastructuur betreffende de kantoorautomatisering en daarnaast de aanschaf van instrumenten veroorzaken een verhoging van de kapitaalslasten. De som van de kapitaallasten in 2024 ligt € 238.000 hoger dan de begrote kosten in 2023 (2024: € 1.035.000 en 2023: € 797.000). Deze stijging wordt veroorzaakt door de investeringen in de jaren 2022 en 2023 voor in totaal een bedrag van circa € 3 miljoen.

2 Aqualysis onderzoekt in 2023 of leasen van het gehele wagenpark betere voorwaarden biedt. De benodigde auto's voor de COVID-19 bemonsteringen worden al geleased waardoor ervaring met lease opgedaan wordt. Het wagenpark is nu in eigendom van Aqualysis en hierop wordt jaarlijks afgeschreven. Mocht hier een verandering in komen dan verschuiven onder meer uitgaven van de kostencategorie Afschrijvingen (2) naar Leasebetalingen (11).

3/4 Het totaal van de salariskosten en sociale premies in de begroting 2024 ligt € 1,2 miljoen hoger dan de vastgestelde programmabegroting 2023. Dit wordt veroorzaakt door:

- Cao-verhoging (470.000 + 130.000) € 600.000
- Uitbreiding formatie wet- regelgeving (0,8 fte) € 75.000
- Uitbreiding formatie strategische herijking (klantenservice) (2,0 fte) € 190.000
- Uitbreiding formatie strategische herijking (bedrijfsvoering) (3,8 fte) € 375.000

De begrote formatie (exclusief project COVID-19 bemonstering), stijgt met 7 fte van 62 naar 69 fte.

4 De sociale en pensioenlasten zijn in het jaar 2024 op basis van de geldende percentages van 2023 geprognotiseerd. Deze kosteninschatting is gebaseerd op beschikbare informatie in wijziging in kosten van sociale lasten en pensioenlasten.

5 De overige personeelskosten zijn in lijn met de te verwachten uitgaven gebracht. De overige personeelskosten bestaan voornamelijk uit kosten voor ontwikkeling & opleiding.

6 Personeel derden betreft inzet van flexibel personeel. De daling is vooral een gevolg door de afbouw van het COVID-19 bemonsteringsproject. Hierdoor nemen de kosten Personeel derden af met € 324.000 ten opzichte van 2023. De kostenpost voor reguliere bedrijfsvoering op basis van begrote productieaantallen is in het jaar 2024 begroot op € 83.000. Mocht de werkelijke productie significant hoger gaan liggen dan stijgen deze kosten.

7/16 De kosten voor ingekochte Goederen en Diensten stijgen voornamelijk als gevolg van de inflatie. Onderstaand worden de bijzonderheden ten opzichte van de begroting 2023 die een andere oorzaak dan de reguliere prijsstijgingen kennen toegelicht.

9 De kosten voor energie zijn op basis van de bestaande contracten en het huidige verbruik ingeschat. Hierbij is voor zover mogelijk rekening gehouden met toekomstige ontwikkelingen. De tarieven zijn in verband met de ontwikkelingen op de energiemarkt aanzienlijk gestegen. Voor 2024 staan de tarieven nog niet vast. Op basis van de vooruitzichten voor 2024 is een inschatting gemaakt. In totaal stijgen de energielasten ten opzichte van de oorspronkelijk begroting 2023 met ongeveer 75%.

10 De kosten huren en rechten stijgen als gevolg van de implementatie van het nieuwe LIMS. Hierdoor nemen in 2024 de licentiekosten toe met € 93.000. Daarnaast is in verband met gewijzigde verslaggevingsregels een post van € 50.000 opgenomen voor de aanschaf van SaaS-oplossingen. Voorgaande jaren werden de kosten geactiveerd en afgeschreven, hetgeen niet meer is toegestaan.

15 Ten behoeve van externe uitgevoerde onderzoeken, veelal veroorzaakt door het feit dat het laboratorium niet is uitgerust voor alle gevraagde -specialistische- onderzoeken, wordt een bedrag voor 2024 geraamd van € 525.000. Hierbij functioneert Aqualysis als inkoopcentrale. Mocht hiervoor meer gelden benodigd zijn dan stijgen navenant ook de inkomsten voor Aqualysis, vermeld onder begrotingspunt 20 “bijdrage deelnemers (op rekening)”. Mede als gevolg van het inbesteden van PFAS-onderzoeken nemen de kosten voor Uitbesteed laboratoriumwerk af ten opzichte van de begroting 2023.

16 De kosten voor overige diensten van derden nemen toe met € 155.000. Naast de toename als gevolg van de inflatie nemen de kosten eenmalig toe met € 75.000 in verband met de implementatie van de strategische herijking (cost of change).

17 Aqualysis heeft in de reguliere begroting een bedrag voor onvoorziene kosten van € 150.000. Het is ook een begrotingspost waarmee risico’s, beschreven in de risicoparagraaf, kunnen worden gefinancierd. Daarnaast zit in de projectbegroting voor COVID-19 bemonstering een post van € 50.000 voor projectrisico’s.

18 Het productieniveau over het jaar 2024 is vastgesteld op afgerond 3,9 miljoen productiepunten (het deel voor de waterschappen). Mocht de klantvraag zich positief of negatief ontwikkelen, dan ontstaat er mogelijk een mutatie op deze begrotingspost. Aanvullend kan Aqualysis, in overleg met haar opdrachtgevers, overwegen een extra voorschotfactuur uit te reiken.

19 De bijdrage deelnemers (op rekening) daalt ten opzichte van 2023 met € 469.000. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat de opbrengsten voor het COVID-19 bemonsteringsproject met € 530.000 afnemen (van € 1,8 miljoen naar € 1,27 miljoen).

20. Aqualysis realiseert productie voor derden. Dit zijn klanten welke niet de opdrachtgevers vanuit de deelnemende waterschappen betreffen. Vanuit ervaringscijfers is de omzet ingeschat. De omzet is € 325.000 hoger vastgesteld.

8. Kostentoerekening en de bijdrageregeling

De kosten van de dienstverlening van Aqualysis worden doorberekend aan de opdrachtgevers
Aqualysis kent vier type afrekeningen. Deze vier afrekeningsmethodes worden hiermee toegelicht. In bijlage 2 is een financiële uitwerking opgenomen van de kostentoerekening aan elk deelnemend waterschap.

Afrekenen van de reguliere laboratorium productie
Elk deelnemend waterschap draagt een percentage van de laboratorium programmakosten bij. Het percentage aan kosten dat een individueel waterschap bijdraagt is afhankelijk van het relatieve aandeel in de werkelijke afgenomen productie in het desbetreffende verslagjaar.

In de bijdrageverordening van Aqualysis is opgenomen dat de definitieve bijdrage wordt bepaald op basis van nacalculatie van werkelijke verrichtingen, uitgedrukt in productiepunten. Gedurende het jaar dragen de deelnemende waterschappen op basis van een voorschot bij aan de operationele kosten.

Afrekenen van uitbesteed werk
Onderzoeken naar de waterkwaliteit welke door Aqualysis worden uitbesteed aan andere laboratoria worden doorberekend aan het desbetreffende waterschap. Aqualysis heeft voor 2024 begroot dat de kosten voor dergelijke onderzoeken ongeveer € 400.000 bedragen. De externe kosten van uitbesteding worden aan de desbetreffende opdrachtgever gefactureerd.

Afrekening van het innovatiebudget
In tegenstelling tot de reguliere bijdrageregeling, welke gebaseerd is op een productieaandeel, wordt het innovatie budget door een gelijke bijdrage per waterschap gevormd.
Door samenspraak heeft elk waterschappen invloed op het innovatieprogramma en zicht op de (collectieve) uitgaven. Het geeft de mogelijkheid te sturen. De bijdrage per waterschap aan het innovatieprogramma over het jaar 2024 bedraagt op voorschotbasis € 40.000. De definitieve afrekening vindt plaats na het vaststellen van de jaarrekening.

Afrekening van het programma Nationale Rioolwatermonitoring (COVID-19)
Aqualysis voert op verzoek van haar opdrachtgevers het Programma Nationale Rioolwatermonitoring zoals dat is vastgelegd in een UvW Bestuursovereenkomst (feb 2021). Dit project omhelst het dagelijks bemonsteren op het coronavirus in Nederland. Dit project wordt door Aqualysis op verzoek van de waterschappen uitgevoerd, volgens de uitgangspunten vastgelegd in de bestuursovereenkomst.

De kosten voor bemonstering door Aqualysis worden conform het landelijk vastgestelde tarief van € 110 (excl. btw) per monster bij de opdrachtgever in rekening gebracht. Eenzelfde bedrag kan het waterschap in overeenstemming met het contract declareren bij het ministerie van VWS. Hiermee wordt in een volledige ontzorging voor het waterschap met een kostenneutrale uitvoering voorzien. In de jaarstukken van Aqualysis worden de resultaten verantwoord.

9. Wettelijke paragrafen

Algemeen
Overeenkomstig het waterschapbesluit artikel 4.11 zijn in de programmabegroting 2024 de paragrafen opgenomen welke verplicht zijn. Met een toelichting vanuit deze paragrafen wordt bereikt dat de uitgangspunten, de hoofdlijnen van het (nieuwe) beleid met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, evenals de financiële gevolgen van dat beleid worden verankerd.

Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar
Voor de ontwikkelingen sinds vorig begrotingsjaar wordt verwezen naar ‘Hoofdstuk 4 Operationele doelen in het jaar 2024’.

Uitgangspunten en normen
In de programmabegroting 2024 wordt ook de meerjarenraming 2025-2027 in beeld gebracht. De uitgangspunten in de opgenomen meerjarenraming zijn onveranderd. De uitvoeringsinformatie (art 4.69 Waterschapsbesluit) is opgenomen in de programmabegroting.

Uitgangspunten vermeld in de kadernota 2024, welke op 20 februari 2023 door het Aqualysis-bestuur is vastgesteld, zijn leidend geweest bij het opstellen van de begroting. In het algemeen is rekening gehouden met een inflatiecorrectie van 4,0% op desbetreffende kostencategorieën (2023: 3,0%). Gezien de huidige nog altijd hoge inflatie is het inflatiepercentage zeer onzeker. Inzichten uit de jaarrekening 2022 zijn verwerkt in de kostenontwikkeling van Goederen en Diensten.

De personeelslasten zijn gebaseerd op de actuele bezetting plus vacatures. De cao is nog niet bekend. Er is een verwachte salarisontwikkeling van 4,0% volgens de inflatieverwachting (2023: 2,5%) meegenomen. De vacatures zijn opgenomen voor 90% van het maximum van de toegewezen schaal.

Het hydrobiologisch werk wordt deels zelf uitgevoerd en deels uitbesteed. Een hogere vraag voor hydrobiologie leidt tot hogere kosten van uitbesteding. Voor het te realiseren eigen werk is op basis van ervaring en rekening houdend met de benodigde capaciteit voor accreditatie en kennisontwikkeling, gerekend met een capaciteit van 50.000 productiepunten per fte voor eigen werk.

Voor de nieuw aan te trekken financieringen is als uitgangspunt gehanteerd dat de rente stijgt naar 3,0%. Voor 2023 was in de begroting nog gerekend met een rentepercentage van 1,5%.

Incidentele baten en lasten
In de programmabegroting 2024 zijn geen incidentele baten en lasten voorzien.

Onttrekking aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen
Aqualysis verwacht voor het jaar 2024 geen bestemmingsreserve aan te wenden of te vormen en in de voorzieningen worden geen bijzondere mutaties verwacht.

Waterschapsbelasting
Aqualysis int geen belastingen en daarom is deze paragraaf niet van toepassing.

Weerstandsvermogen en risicoprofilering
Aqualysis kent geen (algemene) reserves. Voor wat betreft de financiële risico’s geldt dat de deelnemers van de Gemeenschappelijke Regeling Aqualysis aansprakelijk zijn voor de niet afgedekte risico’s. In het hoofdstuk 10 Risicomanagement van deze programmabegroting wordt een weergave gegeven van de mogelijke risico’s. Aanvullend heeft Aqualysis door middel van een eigen kwantitatieve risicoanalyse vastgesteld dat er risico’s zijn. Een kostenpost onvoorzien van € 150.000 is afgelopen jaren consequent in de begroting opgenomen. De verwachtingswaarde van de in beeld gebrachte risico’s in de jaarrekening 2022 bedraagt € 408.750. Deze stijging komt voort uit het toegevoegde risico met betrekking tot de afname en op termijn wegvallen van de COVID-19 werkzaamheden. Dit risico is grotendeels afgedekt met het vormen van een bestemmingsreserve in de jaarrekening 2022 van Aqualysis.

Enkele gesignaleerde risico’s met een financieel effect zijn:
- Toename in gevraagde dienstverlening van waterschappen waartoe het laboratorium Aqualysis niet is ingericht. Deze diensten worden uitbesteed aan partners. Aqualysis heeft zo goed als mogelijk samen met de waterschappen deze dienstverlening geïnventariseerd. Verwacht mag worden dat onderzoek naar vreemde stoffen een ontwikkeling doormaakt. Financieel heeft deze toename van productie voor Aqualysis geen invloed. De verrekenafspraak geeft aan dat de desbetreffende opdrachtgever de kostenfactuur betaalt. Daarmee is het risico verlegd naar het waterschap.
- In de kwantitatieve risicoanalyse wordt stilgestaan bij de belangrijke risico’s en de mitigerende maatregelen. Uit deze risicoprofilering blijkt een post voor onvoorzien (€ 150.000) afdoende.

Financiering
In de jaren 2014-2019 heeft Aqualysis leningen aangetrokken voor haar financiering. Deze langlopende leningen, inclusief kortlopende faciliteiten, leiden niet tot een herziening van de leningenportefeuille voor het begrotingsjaar 2024. Verwacht wordt dat aflossing en investeringen in 2024 niet binnen de jaarlijkse exploitatie cashflow kunnen worden opgevangen. Aqualysis verwacht in het jaar 2024 ongeveer € 2,0 miljoen externe financiering aan te trekken.

Verbonden partijen
Aqualysis kent geen verbonden partijen. Deze paragraaf is niet van toepassing.

Bedrijfsvoering
In de hoofstukken 2 en 4 is uitvoerige informatie opgenomen over de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Kapitaalgoederen
Aqualysis is met haar specifieke apparatuur een kapitaalintensieve organisatie. Verwacht wordt dat ook in 2024 in overeenstemming met het investeringsprogramma een aantal duurzame laboratoriuminstrumenten vervangen wordt. Om tijdig financiële middelen beschikbaar te krijgen wordt nu aangegeven dat in de komende planperiode 2024-2025 (twee jaren) totaal ongeveer € 3,9 miljoen investeringsruimte benodigd zal zijn. Hiervan is € 0,7 miljoen opgenomen voor het LIMS (als aanvulling op de € 0,5 miljoen die in 2023 is begroot), waardoor het investeringsniveau hoger ligt dan voorgaande jaren. In tabel 5 wordt een detaillering gegeven.

Conform de verordeningen van Aqualysis wordt hiermee opgave gedaan van te verwachten investeringen. Hierbij wordt opgemerkt dat een vervanging van een laboratoriuminstrument veelal betekent dat een project wordt gestart waar een langere doorlooptijd mee is gemoeid. Afhankelijk van het project-startmoment vindt de investering in 2024 en/of 2025 plaats. Ook kunnen goedgekeurde investeringsprojecten uit het programmajaar 2022 en 2023 overlopen naar het jaar 2024. In de overzichtstabel 5 wordt ook een uitgave van € 200.000 benoemd voor overige vervangingsinvesteringen welke nog niet benoemd zijn in tabel 5. Deze post kan na bestuurlijke besluitvorming ingezet worden voor investeringen die op basis van maatschappelijke ontwikkelingen noodzakelijk zijn of investeringen die versneld noodzakelijk zijn.

Monsterpunt Heelsumse Beek, Foto Juriaan Moonen

Investeringen	Team	2024	2025	N/V
Apparatuur				
GC-MSMS	Chemie	250.000		V
GC-MSMS	Chemie		190.000	V
LC - MS	Chemie		400.000	V
C/N analyzer	Chemie	75.000		V
Toxiciteitsmeter	Chemie	25.000		N
Nutrienten analyzer	Chemie	72.600		V
Analyserobot	Chemie	72.600		V
Microscoop (binoc)	Biologie	25.000		V
eDNA apparatuur	Biologie	50.000		V
Elisa platereader	Biologie		50.000	N
eDNA apparatuur	Biologie		100.000	N
Omkeermicroscoop	Biologie		45.000	N
		570.200	**785.000**	
Services (gebouw/labtechniek/transport/ICT				
Gebouw: uitbreiding laadinfrastructuur	Services/ Gebouwenbeheer	16.000	18.000	N
Gebouw: aanpassen electrische installatie	Services/ Gebouwenbeheer	78.000		V
Gebouw: Vervangen Stoomgeneratoren	Services/ Gebouwenbeheer	57.000		V
Gebouw: aanpassingen lab- ruimten (algemeen)	Services/ Gebouwenbeheer	25.000		V
Gebouw: vervanging inventaris en meubilair	Services/ Gebouwenbeheer	16.500	18.000	V
Gebouw: vervanging laboratorium meubilair	Services/ Gebouwenbeheer	27.500	30.000	V
Gebouw: eDNA 3 fysiek gescheiden ruimten	Services/ Gebouwenbeheer		300.000	N
Gebouw: huisvestingsconcepten	Services/ Gebouwenbeheer		200.000	N
Gebouw: aanpassingen	Services/ Gebouwenbeheer		25.000	V
Gebouw: buitenschilderwerk	Services/ Gebouwenbeheer		40.000	V
Gebouw: luchtbehandelingskast	Services/ Installaties	80.000		V
Gebouw: vervanging lab- technische install.	Services/ Installaties	42.000	44.000	V
Gebouw: vloer oudbouw	Services/ Gebouwenbeheer		90.000	V
Gebouw: vervanging splitsystemen	Services/ Installaties		20.000	V
		342.000	**785.000**	
Transport: Monsternemingsboot	Services/ monstername		25.000	V
ICT: Digitalisering van de bedrijfsvoering	Services/ ICT	100.000	100.000	V/N
ICT: Lab Inform Man Systeem (LIMS)	Services/ ICT	700.000		N
ICT: Software eDNA	Services/ ICT	50.000		N
		850.000	**125.000**	
Overige investeringen	Continuiteit en wendbaarheid	200.000	200.000	V/N
V: vervangingsinvestering	jaarlaag	1.962.200	1.895.000	
N: nieuwe aanschaf tbv ontwikkeling	totaal twee jaren (2024-2025)	3.857.200		

Tabel 5: begrote investeringen in de jaren 2024 en 2025

EMU – saldo

In het kader van een verantwoorde ontwikkeling van de economie en het monetaire stelsel binnen de landen die deelnemen aan de Economisch en Monetaire Unie (EU) zijn afspraken gemaakt over het overheidstekort. Binnen de overheid van Nederland is het aanvaardbaar het tekort te verdelen over het Rijk en de decentrale overheden. In principe zal het exploitatietekort van Aqualysis elk jaar 0 zijn, omdat alle netto kosten worden doorberekend aan de deelnemers. Het EMU-saldo kan hoger zijn dan 0, door investeringen, afschrijvingen en de invloed van reserves en voorzieningen.

Het EMU-saldo wordt beïnvloed door het investerings- en afschrijvingsniveau van Aqualysis. Deze bedraagt in 2024 door vervangingen en vernieuwingen ongeveer € 2,0 miljoen. De afschrijvingen bedragen in de begroting ongeveer € 0,8 miljoen. Het EMU-saldo voor 2024 bedraagt daarmee negatief circa € 1,2 miljoen.

Openbaarheidsparagraaf
De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 gedeeltelijk in werking getreden en verplicht een bestuursorgaan tot actieve openbaarmaking van informatie. In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen een beschrijving gegeven van de activiteiten die worden uitgevoerd op de thema's actieve en passieve openbaarmaking en verbetering van de informatiehuishouding. Aqualysis heeft in 2022 een eerste onderzoek gedaan wat voor verplichtingen de Woo voor een Gemeenschappelijke regeling met zich mee brengt.

Actieve openbaarmaking voor de verplichte categorieën documenten (artikel 3.3 Woo)
Onder actieve openbaarmaking verstaan we de activiteiten die vanuit Aqualysis worden ondernomen om informatie op eigen initiatief openbaar te maken voor de samenleving. In 2024 zullen we de gegevens conform de wettelijke eisen publiceren.
De inspanningsverplichting tot openbaarmaking voor andere documenten dan de verplichte categorieën (artikel 3.1 Woo)
Openbaarmaking zal straks ook plaatsvinden via het landelijke Platform Open OverheidsInformatie (PLOOI), een door het ministerie van BZK ontwikkeld platform voor actieve openbaarmaking van overheidsinformatie. Ten aanzien van de aansluiting op PLOOI volgen we de lijn van de Unie van Waterschappen.

Passieve openbaarmaking (openbaarmaking op verzoek; hoofdstuk 4 Woo)
Onder passieve openbaarmaking verstaan we het openbaar maken van informatie naar aanleiding van een verzoek uit de samenleving, zoals bijvoorbeeld Woo-verzoeken. We houden daarmee rekening met het anonimiseren van persoonsgegevens.

De informatiehuishouding (Hoofdstuk 6 Woo)
In 2023 starten we een project op om te voldoen aan de Woo en de verbetering van de informatiehuishouding. Dit project loopt naar verwachting door in het jaar 2024.

Aanstelling en het in dienst hebben van een Woo-coördinator
In 2023 wordt een medewerker aangetrokken met een juridische achtergrond. Deze krijgt de rol van Woo-coördinator. Bij deze rol horen onder andere de volgende taken:
- informatieverzoeken en Woo-verzoeken behandelen.
- interne en externe vragen beantwoorden.
- fungeren als aanspreekpunt.
- toezichthouden, adviseren, informeren en rapporteren.

10. Risicomanagement

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste en gesignaleerde risico's in beeld gebracht. Er komen voortdurend, ook door voortschrijdend inzicht, nieuwe risico's op Aqualysis af. In dit hoofdstuk wordt een uiteenzetting gegeven van mogelijke risico's, de wijze waarop individuele risico's tegemoet worden getreden (risicorespons) en van de impact van de risico's op de resultaten en/of financiële positie.
Bij de uitwerking is onderscheid gemaakt in risico's met betrekking tot de volgende aspecten:

- Bestuurlijke aspecten: de risico's hangen samen met bestuurlijke besluiten;
- Organisatorische aspecten: de risico's zijn direct gerelateerd aan de organisatie en bedrijfsvoering;
- Personele aspecten: de risico's hangen samen met de personele bezetting.

10.1 Risico's m.b.t. bestuurlijke aspecten

Risico: bestuurlijke verandering: consequenties koers
Om het bestuur van Aqualysis te vormen, wijzen de colleges ieder, uit hun midden, een lid van het bestuur aan. Door bestuurlijke wijzigingen bij de waterschappen, kan ook het bestuur van Aqualysis te maken krijgen met wijzigingen van bestuursleden. Het bestuur geeft de strategische richting aan de GR Aqualysis. In 2023 wordt, naar aanleiding van de waterschapverkiezingen, een nieuw bestuur voor de GR Aqualysis gevormd. Opgemerkt wordt dat Aqualysis een kapitaalintensief onderzoeksbedrijf is, waarbij veel kapitaal langdurig is geïnvesteerd. Het bestuur geeft bij (nieuwe) strategische keuzes daarmee richting aan de doorontwikkeling van Aqualysis welke een langere periode bestrijkt. Een maatregel om dit risico te beheersen is bestuursleden goed informeren over effecten van wijzigingen in strategie zodat verantwoorde keuzes worden gemaakt. Een zorgvuldig besluitvormingsproces is belangrijk.

Risico: vijf waterschappen op één lijn
De GR Aqualysis is in gezamenlijk eigendom van vijf waterschappen. Voor strategische veranderingen is het belangrijk dat de vijf eigenaren zichzelf herkennen en gezamenlijk (blijven) staan voor de uiteindelijke keuzes. Een gezamenlijke visie op de toekomst is belangrijk, niet slechts voor mogelijk grote investeringen die Aqualysis wenst te plegen. Investeringen zonder gezamenlijke visie vormen een groot organisatierisico. Als maatregel vinden periodieke werksessies ter toetsing en herijking van de integrale strategie plaats. Hiermee ontstaat (ook) inzicht in wat de markt kan bieden en daarnaast een uitwerking van een nauwe samenwerking met de markt. Aqualysis geeft essentiële informatie voor deze keuzes ten aanzien van een toekomstige organisatie-inrichting.

10.2 Risico's m.b.t. organisatorische aspecten

Risico: nieuwe ontwikkelingen vergen meer
Op het gebied van wateronderzoek gaan nieuwe technologische en overige ontwikkelingen snel. Bijvoorbeeld op het gebied van:

- Wijzigingen in werkmethodes, werkpakket en werklast. Mede dankzij beleidsontwikkelingen in het waterbeheer, zoals Kaderrichtlijn Water, verandert de behoefte aan laboratoriumondersteuning. Als maatregel op het risico in trendbreuk is er frequent contact en overleg met waterbeheerders (de klant).
- Verbreding van het analysepakket. De accenten in het laboratoriumonderzoek worden verlegd naar andere stoffen. De verwachting is met name dat onderzoek naar vreemde stoffen en verdergaande geïntegreerde onderzoeken zich verder gaan ontwikkelen. Risico bestaat dat Aqualysis niet klaar staat voor deze ontwikkeling. Aqualysis bereidt zich voor door deze ontwikkelingen te volgen met de inzet van een innovatiemanager en door samenwerking met waterschappen, andere kennisinstituten en overheidslaboratoria. Aqualysis heeft strategische kennis- en uitvoeringspartners om snel te kunnen inspelen op ontwikkelingen.
- Ontwikkelingen en introductie van automatisering en technologie. Arbeidsintensieve analyses worden steeds meer geautomatiseerd. Het huidige LIMS (situatie 2022) is verouderd en vormt een continuïteitsrisico. In de jaren 2023-2024 wordt een nieuw LIMS geïmplementeerd. Hiervoor worden uitgaven verwacht van ongeveer € 2,0 miljoen. Hiervan bedraagt € 1,2 miljoen investering. In de begroting 2023 is een investering van € 0,5 miljoen opgenomen en het restant is in de begroting 2024 opgenomen. De verwachting is dat het nieuwe LIMS in het najaar 2024 of in het vroege voorjaar van 2025 live gaat. In de tussentijd zijn geen financiële middelen opgenomen voor het continuïteitsrisico van het huidige LIMS of voor beheersmaatregelen van het huidige LIMS. Mocht onverhoopt het LIMS uitvallen dan zal, na het aanspreken van de algemene post 'onvoorzien', een beroep worden gedaan op de buffers van de waterschappen.
- Met uitbreiding van de analysemogelijkheden neemt de complexiteit van de benodigde techniek en technologie toe. Dit betekent dat de vereiste professionaliteit toeneemt (opleidingsniveau) en de behoefte aan voldoende financieel draagvlak voor benodigde professionaliteit en de aanschaf van vaak kapitaalintensieve apparatuur. Aqualysis neemt als maatregel het investeren in medewerkers en technologie.

Risico: productiedaling en/of stijging en de gevolgen hiervan in huisvesting
Aqualysis is bij aanvang in 2014 bedrijfsmatig ingericht voor ongeveer 4 miljoen productiepunten. Indien de organisatie geconfronteerd wordt met een omvangrijke productiedaling en/of productiestijging dan heeft dat effect voor de personeelsomvang als ook voor de bedrijfsmiddelen, met name het laboratoriumgebouw. Bij duurzame verandering is herschikking van de organisatie en haar huisvesting noodzakelijk. Door professioneel leiderschap en adequaat inspelen op een eventuele duurzame wijziging in de klantvraag is aanpassing van de bedrijfsinrichting te realiseren. Aqualysis neemt als maatregel in 2023 onderzoek te doen naar mogelijke huisvestingconsequenties en huisvestingsconcepten. Mogelijke financiële effecten zijn nu nog niet in te schatten, het wacht op de uitkomst van het onderzoek. Aqualysis verwacht dat zij in het jaar 2025 (en latere jaren) te maken krijgt met investeringen in huisvesting.

Risico: accreditatiebehoud
Aqualysis werkt met de hoogst mogelijke gekwalificeerde werkprocessen. Aqualysis heeft haar werkprocessen integraal geaccrediteerd en jaarlijks vindt toetsing door de RvA plaats. Deze hoge kwaliteitsnorm is nodig voor de waterschappen voor het geval zij met juridische geschillen worden geconfronteerd. Het risico bestaat dat werkprocessen niet volgens de kwaliteitsprotocollen verlopen. Het risico is te mitigeren doordat Aqualysis ervaring heeft met procesveranderingen en indien nodig schakelt zij hierbij de RvA in.

Risico: tevredenheid opdrachtgevers
Aqualysis is deze jaren bezig te transformeren naar een klantgerichte en (een meer) data-gedreven organisatie. Bij veranderingen ontstaat mogelijk een daling van tevredenheid van de opdrachtgevers. De Aqualysis-organisatie is in een dergelijke fase mogelijk intern gefocust en kan daarbij het klantbelang deels uit het oog verliezen. Een onwenselijke situatie maar gerealiseerde reorganisaties tonen aan dat dit mogelijk ontstaat. Door frequent contact met de klant, de werkvloer van de opdrachtgever en door de introductie van het begrip vraagarticulatie, waarbij kennisuitwisseling centraal staat, wordt verwacht dat het risico beheersbaar is. Een maatregel die Aqualysis heeft genomen is een investering in personeel klantenservice en communicatie (kwantitatief en kwalitatief).

Risico: management- en bedrijfscultuur
Belangrijke succesfactor voor de bedrijfsvoering is de management- en bedrijfscultuur. Aqualysis heeft behoefte aan een heldere organisatiestructuur, waarbij een efficiënte bedrijfsvoering wordt gerealiseerd. De bedrijfscultuur dient daarbij klantgericht te zijn en kwaliteit dient centraal te staan in handelen en denken. In 2023 ontwikkelen we verder op het gebied van management (leiderschap) en personeel. Een maatregel is het doorvoeren van een verbeterde en duidelijke organisatiestructuur (vanaf 2023).

Risico: Bedrijfsvoering- en juridische risico's
Aqualysis heeft onvoldoende middelen (en personeelsformatie) om haar wettelijke verplichtingen te kunnen organiseren en uitvoeren. Het betreft de vakinhoudelijke coördinatie van bedrijfsvoeringaspecten en bestuurlijke en juridische ondersteuning. Het risico is dat Aqualysis niet compliant is aan wet- en regelgeving. Hiervoor zijn in 2023 incidentele middelen beschikbaar in de vorm van een bestemmingsreserve. Vanaf het jaar 2023 (begrotingswijziging 2023 en doorgroei in het jaar begroting 2024) zijn aanvullende financiële middelen beschikbaar voor een structurele organisatorische oplossing.

Risico: algemene prijsindex en rentepercentages zijn ingeschat
De algemene prijsindex is voor programmajaar 2024 ingeschat op 4,0%. Dit is hoger dan de percentages uit de Macro-economische verkenning van het CPB, welke normaliter aangehouden worden, maar kan nog steeds fors te laag zijn, gezien de huidige sterke inflatie (7,6% over januari 2023 en 8,0% over februari 2023). De algemene prijsindex voor 2024 is dus onzeker en Aqualysis loopt hiermee het risico dat de gehanteerde prijsindex voor haar kostenontwikkeling in de realisatie te laag is.
Ook het gehanteerde rentepercentage van 3,0% is ingeschat. Het risico is dat dit te laag is als gevolg van verdere rentestijgingen.

Risico: fraude
Aqualysis loopt frauderisico's waarbij bewust waarden onttrokken worden aan de organisatie of bewust onjuiste informatie wordt verstrekt. Hiervoor is een frauderisico-analyse opgesteld.

10.3 Risico's m.b.t. personele aspecten

Risico: onvoldoende kennis en expertise
De instroom op de laboratoriumschool neemt af. Op de arbeidsmarkt is algehele krapte. Het risico bestaat dat Aqualysis niet in staat is de juiste expertise te werven.

Risico: ziekteverzuim
Het ziekteverzuim is hoog (2023: 5,2%). Dit heeft de nodige aandacht van het management. Het risico bestaat daarmee dat vervanging als gevolg van verzuim niet meer binnen de huidige formatie opgelost kan worden.

Risico: kosten van een nieuwe cao en nieuw pensioensysteem zijn moeizaam in te schatten
De huidige cao loopt op 31 december 2023 af. De ontwikkelingen voor 2024 zijn daarmee niet bekend. Aqualysis heeft in haar begroting een lastenstijging nieuwe cao 2024 (incl. stijging werkgeverslasten) van 4,0% gecalculeerd. Ook het huidige pensioensysteem wordt komende jaren omgebouwd. Nieuwe inzichten zijn hierin niet meegenomen en vormen daarmee een risico.

AQUALYSIS
waterlaboratorium

Bijlagen

Bijlage 1

Projectbegroting COVID-19

Begroting 2023 COVID (bijlage)	Realisatie 2022 €	Begroting 2023 €	Begroting 2024 €	Begroting 2025 €
Aantal	**€ 100**	**€ 100**	**€ 110**	**€ 110**
WS Vechtstromen	8.866	8.400	5.642	2.418
WS Drents Overijsselse Delta	6.006	5.800	3.822	1.638
WS Vallei en Veluwe	3.744	3.800	2.080	-
	18.616	18.000	11.544	4.056
LASTEN				
1 Rente en afschrijvingen				
1.1 Externe rentelasten	-	-	-	
1.3 Afschrijvingen van activa	9.373	13.000	19.000	13.000
Totaal 1 Rente en afschrijvingen	**9.373**	**13.000**	**19.000**	**13.000**
2 Personeelslasten				
2.1 Salarissen huidig personeel en bestuurders	293.997	195.000	199.000	199.000
2.2 Sociale premies	-	-	-	
2.4 Overige personeelslasten	-	28.000	28.000	10.000
2.5 Personeel van derden	660.790	953.000	576.000	75.000
Totaal 2 Personeelslasten	**954.787**	**1.176.000**	**803.000**	**284.000**
3 Goederen en Diensten van derden				
3.1 Duurzame gebruiksgoederen	42.373	10.000	16.000	11.000
3.2 Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen	2.705	12.000	7.000	4.500
3.3 Energie	22.221	29.000	29.000	13.500
3.4 Huren en rechten	14.520	30.000	65.000	25.000
3.5 Leasebetalingen operational lease	20.627	50.000	25.000	5.000
3.7 Verzekeringen	-	-	-	-
3.8 Belastingen	-	-	-	-
3.9 Onderhoud door derden	12.946	25.000	-	-
3.10 Uitbesteding	-	-	-	-
3.10 Overige diensten door derden	353.448	380.000	256.000	80.000
Totaal 3 Goederen en Diensten van derden	**468.840**	**536.000**	**398.000**	**139.000**
5 Toevoegingen voorzieningen / onvoorzien				
5.2 Onvoorzien	-	75.000	50.000	10.000
Totaal 5 Toevoegingen voorzieningen / onvoorzien	**-**	**75.000**	**50.000**	**10.000**
TOTAAL LASTEN	**1.433.000**	**1.800.000**	**1.270.000**	**446.000**
BATEN				
3 Goederen en Diensten aan derden				
3.6 Bijdragen Deelnemers (puntensysteem)	-	-	-	
3.6 Bijdragen Deelnemers (factuur)	1.862.000	1.800.000	1.270.000	446.000
3.6 Omzet derden	-	-	-	-
Totaal 3 Goederen en Diensten aan derden	**1.862.000**	**1.800.000**	**1.270.000**	**446.000**
inclusief BTW	*2.253.020*	*2.178.000*	*1.536.700*	*539.660*
TOTAAL BATEN	**1.862.000**	**1.800.000**	**1.270.000**	**446.000**
Resultaat voor mutaties Reserves	429.000			
Toevoegingen aan bestemmingsreserve	-			
Onttrekkingen aan bestemmingsreserve	429.000	-	-	-
Toevoegingen en onttrekkingen reserves	**250.000**	**-**	**-**	**-**
Resultaat na mutaties in Reserves	**-**	**-**	**-**	**-**

Bijlage 2

Bijdrage per waterschap

2024			Programma Laboratorium		Innovatie gelden	Programma COVID-19
	Laboratorium activiteiten		10.950.000		0	0
	Omzet derden		-672.000		0	0
	Waterschappen (op rekening)		-507.000		200.000	1.270.000
	Kosten voor waterschappen		9.771.000		200.000	1.270.000
Verdeling naar waterschappen	**productie begroot**	**aandeel %**				
Vechtstromen	1.040.000	26,7%	**2.611.291**	20%	40.000	621.000
Vallei en Veluwe	670.000	17,2%	**1.682.274**	20%	40.000	229.000
Rijn en IJssel	540.000	13,9%	**1.355.863**	20%	40.000	0
Zuiderzeeland	620.000	15,9%	**1.556.731**	20%	40.000	0
Drents Overijsselse Delta	1.021.500	26,2%	**2.564.840**	20%	40.000	420.000
	3.891.500	100,0%	9.771.000	100%	200.000	1.270.000
Vergoed door ministerie VWS aan waterschappen						-1.270.000
Totale bijdrage door waterschappen			**9.771.000**		**200.000**	**0**

2025			Programma Laboratorium		Innovatie gelden	Programma COVID-19
	Laboratorium activiteiten		11.755.000		0	0
	Omzet derden		-699.000		0	0
	Waterschappen (op rekening)		-528.000		200.000	446.000
	Kosten voor waterschappen		10.528.000		200.000	446.000
Verdeling naar waterschappen	**productie begroot**	**aandeel %**				
Vechtstromen	1.040.000	26,7%	**2.808.547**	20%	40.000	266.000
Vallei en Veluwe	667.000	17,1%	**1.801.251**	20%	40.000	0
Rijn en IJssel	545.000	14,0%	**1.471.787**	20%	40.000	0
Zuiderzeeland	620.000	15,9%	**1.674.326**	20%	40.000	0
Drents Overijsselse Delta	1.026.500	26,3%	**2.772.090**	20%	40.000	180.000
	3.898.500	100,0%	10.528.000	100%	200.000	446.000
Vergoed door ministerie VWS aan waterschappen						-446.000
Totale bijdrage door waterschappen			**10.528.000**		**200.000**	**0**

2026			Programma Laboratorium		Innovatie gelden	Programma COVID-19
	Laboratorium activiteiten		12.589.000		0	0
	Omzet derden		-716.000		0	0
	Waterschappen (op rekening)		-540.000		200.000	0
	Kosten voor waterschappen		11.333.000		200.000	0
Verdeling naar waterschappen	**productie begroot**	**aandeel %**				
Vechtstromen	1.040.000	26,6%	**3.009.401**	20%	40.000	0
Vallei en Veluwe	670.000	17,1%	**1.938.749**	20%	40.000	0
Rijn en IJssel	545.000	13,9%	**1.577.042**	20%	40.000	0
Zuiderzeeland	620.000	15,8%	**1.794.066**	20%	40.000	0
Drents Overijsselse Delta	1.041.500	26,6%	**3.013.742**	20%	40.000	0
	3.916.500	100,0%	11.333.000	100%	200.000	0
Vergoed door ministerie VWS aan waterschappen						0
Totale bijdrage door waterschappen			**11.333.000**		**200.000**	**0**

2027			Programma Laboratorium		Innovatie gelden	Programma COVID-19
	Laboratorium activiteiten		13.048.000		0	0
	Omzet derden		-738.000		0	0
	Waterschappen (op rekening)		-557.000		200.000	0
	Kosten voor waterschappen		11.753.000		200.000	0
Verdeling naar waterschappen	**productie begroot**	**aandeel %**				
Vechtstromen	1.040.000	26,6%	**3.120.929**	20%	40.000	0
Vallei en Veluwe	670.000	17,1%	**2.010.599**	20%	40.000	0
Rijn en IJssel	545.000	13,9%	**1.635.487**	20%	40.000	0
Zuiderzeeland	620.000	15,8%	**1.860.554**	20%	40.000	0
Drents Overijsselse Delta	1.041.500	26,6%	**3.125.431**	20%	40.000	0
	3.916.500	100,0%	11.753.000	100%	200.000	0
Vergoed door ministerie VWS aan waterschappen						0
Totale bijdrage door waterschappen			**11.753.000**		**200.000**	**0**

Monsterpunt Hamsgracht in de Weerribben, Foto: Harmen Brouwer

Bijlage 3

Operationele doelen in de periode 2023/2024

Het MT heeft de afgelopen periode benut om haar concrete plannen (acties) uit te werken. Deze plannen hebben geresulteerd in een roadmap voor de jaren 2023-2027. Vanuit de geformuleerde ambitie om in 2027 de meest logische partner van de waterschappen voor het meten van de waterkwaliteit te zijn, zijn plannen opgesteld. Met zeven doelen wenst Aqualysis haar ambitie einde planperiode 2027 te behalen. Elk operationeel team heeft vervolgens haar operationeel plan voor de jaren 2023 en 2024 uitgewerkt. Op deze wijze verwacht Aqualysis te werken aan operationalisering van de verkozen strategie.

Figuur 1: zeven doelen te behalen in het jaar 2027

Monsterpunt Natuurgebied Bargerveen, Foto: Harmen Brouwer

Strategie & Acties (jaren 2023/2024)	Resultaat	Wie
Governance • Actualiseren, implementeren & evalueren van kaders, wetgeving en richtlijnen m.b.t. GR. • Bijwerken bijdrageregeling. • Ontwikkelen afwegingskader voor besluitvorming i.c.m. projectmatig werken.	• Voldoen aan wetgeving • Voorspelbaarheid in P&C	**TL BV** • Legal • FIN
	• Creëren van ketenregie rol	**TL Service** • KC
Positionering • Ontwikkelen en borgen interne & externe profilering richting stakeholders. • Ontwikkelen, borgen & evalueren van relatiemanagement. • Klantevredenheidsonderzoek opzetten en uitvoeren. • Verbeterplan ontwikkelen en implementeren m.b.t. uitvoeringsoverleg. • Deelnemen in extern kennisnetwerk. • Organiseren van kennissessies.	• Autoriteit op waterkwaliteits-onderzoek • Logische partner in de keten	**TL Service** • KC • KC
	• Aantrekkelijk werkgeverschap	**TL BV** • HRM • Comm
Diensten • In kaart brengen welke diensten kunnen worden overgeheveld naar AQL. • Implementatieplan opzetten m.b.t. “over te hevelen diensten”. • Verkennen van ketenverbeteringen op gebied van onderzoek, ontwikkeling en beleid, samen met de Waterschappen. • Uitbreiding van geaccrediteerde hydrobiologische werkzaamheden. • Verkennen van nieuwe beprijzen producten en diensten.	• Ontwikkel GR volledig benut • Hoger kwaliteitsniveau	**TL Service** • KC **TL Chemie** • Lab **TL Hydro** • Lab
	• Efficiëntere bedrijfsvoering	**TL BV** • HRM • Comm • Ink • Fin • Fac • ICT
Innovatie • Onderzoek maar procesoptimalisatie in analysetechnologie. • Ontwikkelen dienstenpakket rondom real-time monitoring. • Onderzoeken nieuwe mogelijkheden rondom toekomstige ontwikkelingen digitalisering.	• Ontwikkelen real-time inzicht • Proactieve rol invulling	**TL Service** • KC **TL Chemie** • Lab
	• Samenwerking opzetten • Ontwikkeling & onderzoek	**TL O-O**
Organisatie • Ontwikkelen bedrijfsvoeringstaken. • Ontwikkelen en implementeren HRM plan AQL 2.0 “Werven, Binden & Boeien”. • Robuust P&C cyclus implementeren. • Inkoopproces aansluiten bij wetgeving en make or buy afweging. • Ontwikkelen afwegingskader i.h.k.v. make or buy. • Ontwikkelen ICT Beheersorganisatie. • Selecteren & implementeren LIMS.	• Volwassenheidsontwikkeling • In control zijn over cruciale aspecten • Modern werkgeverschap • Grip hebben op levensyclus mdw • Toekomstbestendigheid organisatie en pand ontwikkelen	**TL BV** • HRM • Comm • Ink • Fin • Fac • ICT

Notities

Notities

Monsterpunt Zwarte Venen in Boswachterij Staphorst, Foto: Harmen Brouwer

AQUALYSIS
waterlaboratorium

Aqualysis
@Aqualysis
Aqualysis
Aqualysis

HELDER IN WATERONDERZOEK

Loggerweg 6, 8042 PG Zwolle, **Telefoon** 038 425 96 00
Postadres Postbus 12, 8000 AA Zwolle • www.aqualysis.nl • info@aqualysis.nl
registratie RVA L230 • AS SIKB 2000 erkend • AS SIKB 3000 erkend